

Onderzoek
CmvdI Consultancy
de Volksbank
Leren omgaan met geld

Februari/Maart 2022

Contact: Petra Beker **T:** 050-3657675 **E:** petrabeker@kienonderzoek.nl

Kantoor Groningen: Boermandestraat 25, 9723 DS Groningen **T:** 050 3657672

Kantoor Haarlem: Nieuwe Gracht 3, 2011 NB Haarlem **T:** 085 4018250

E: info@kienonderzoek.nl **W:** www.kienonderzoek.nl

Inleiding

CmvdI Consultancy heeft voor haar klant de Volksbank een onderzoek laten uitvoeren om te achterhalen hoe ouders hun kinderen die op de basisschool zitten leren omgaan met geld.

PanelWizard algemeen

Het onderzoek is uitgevoerd op het panel van PanelWizard Direct. PanelWizard is het onderzoekspanel van Kien Onderzoek en telt meer dan 31.000 leden van 6 jaar en ouder. Met behulp van dit onderzoekspanel kunnen vragen worden voorgelegd aan een dwarsdoorsnee van de Nederlandse bevolking of specifieke doelgroepen (bv. boodschappers, beleggers, ouders van baby's, etc.). De panelleden hebben vooraf aangegeven mee te willen werken aan marktonderzoek. Ze worden beloond voor hun inzet en voortdurend geprikkeld (o.a. door een beloning per vraag, terugkoppeling resultaten). Dit garandeert een hoge en betrouwbare respons. De representativiteit en (serieuze) medewerking binnen het panel worden voortdurend gecontroleerd en bewaakt¹. PanelWizard hanteert de Gouden Standaard van de MOA, dé branchebreed erkende wegingbenadering voor onderzoeksresultaten.

Methode

Bij het onderzoek van CmvdI Consultancy voor de Volksbank is gebruik gemaakt van online onderzoek onder ouders van kinderen tussen van 4 tot en met 12 jaar oud, die op de basisschool zitten. De respondenten zijn op 25 februari 2022 uitgenodigd voor het onderzoek en hadden tot 2 maart de mogelijkheid om de vragenlijst in te vullen.

Betrouwbaarheid

De bruto steekproef bestond uit 2243 Nederlanders van 25 jaar en ouder met kinderen van 4 t/m 12 jaar, representatief voor Nederland op geslacht, leeftijd, opleiding, arbeidsparticipatie en regio. In totaal hebben van deze groep 1258 respondenten deelgenomen aan het onderzoek (vraag 1), een respons van 60%. Van hen vielen 1139 in de doelgroep (kind op de basisschool) en hebben 1122 alle onderzoeksvragen beantwoord. Daarmee valt met een betrouwbaarheid van 95% te concluderen dat de steekproefuitkomst maximaal 2,9% kan afwijken van de werkelijke situatie. Dit betekent dat met 95% zekerheid gesteld kan worden dat de percentages die uit het onderzoek naar voren komen, in werkelijkheid niet meer dan 2,9% hoger of lager liggen. De onderzoeksverantwoording en de representatieve verdeling over de verschillende groepen zijn samengevat in bijlage 1.

Samenvatting onderzoeksverantwoording t.b.v. persbericht

Dit onderzoek is verricht door Kien Onderzoek (www.kienonderzoek.nl) in opdracht van CmvdI Consultancy. Het onderzoek is uitgevoerd onder leden van PanelWizard Direct (www.panelwizard.com), middels de internetmethode. De netto steekproef bestond uit Nederlanders van 25 jaar en ouder met kinderen van 4 t/m 12 jaar, waarvan 1122 alle onderzoeksvragen hebben beantwoord. Deze steekproefomvang levert met een betrouwbaarheid van 95% een maximale afwijking van 2,9% van de werkelijke situatie voor de online doelgroep.

---

¹ Zie ook bijlage 2

Samenvatting onderzoeksresultaten CMVDL Consultancy de Volksbank Leren omgaan met geld

Discrepantie

Zo goed als alle ouders (97%) vinden het belangrijk dat hun kinderen in de basisschool leeftijd goed leren omgaan met geld, toch is 60% van de ouders er niet van overtuigd dat hun kind de waarde van geld goed kent, zelfs in de bovenbouw ligt dat percentage nog op 40%.

Goed gespaard en nauwelijks geleend

Bijna negen op de tien Nederlandse basisschoolkinderen spaart geld. Hoe ouder het kind, hoe vaker het geld spaart (van 76% van de vierjarigen tot 98% van de twaalfjarigen). Slechts 6% van de kinderen leent weleens geld van de ouder(s). Dit loopt wel iets op in de loop der jaren; kleuters logischerwijze zo goed als nooit, tot meer dan 10% van de kinderen tussen 10 t/m 12 jaar.

Kinderinkomen

Zo'n zes op de tien kinderen krijgt zakgeld. Hoe ouder het kind is, hoe vaker het zakgeld krijgt; bijna een kwart van de kleuters krijgt zakgeld, bijna tweederde in de onderbouw en ruim acht op de tien in de bovenbouw. Ongeveer tweederde krijgt wel eens (extra) geld van de ouder(s). En, behalve de kleuters (19%), verdient ongeveer de helft van de kinderen zelf weleens geld, door bijvoorbeeld klusjes te doen. Bijna de helft van de kinderen is vrij om te doen en laten wat het wil met het zakgeld, met ruim een derde is afspraken gemaakt over waar het geld aan uitgegeven mag worden en met een vijfde over hoeveel er gespaard moet worden.

Cash & contant

Vier op de tien van de kinderen krijgt zijn/haar zakgeld altijd contant, een kwart alleen digitaal en een derde op beide manieren. Hoe ouder het kind, hoe vaker het zakgeld digitaal wordt uitbetaald; bij 4-6 jarigen krijgt nog de helft het zakgeld contant en dat aandeel zakt tot minder dan een derde bij de 10-12 jarigen. Rond 60% van de basisschoolkinderen heeft contant geld in gebruik en de helft van alle kinderen heeft een spaarrekening. Het aantal kinderen met een betaalrekening neemt logischerwijze met de leeftijd toe, op 12-jarige leeftijd heeft 70% er de beschikking over.

Oppassen met pinpassen

Ook het bezit van pinpassen neemt met de leeftijd toe. Een vijfde van alle kinderen heeft een pin- of betaalpas; bij de 9-10 jarigen ligt dat op ongeveer een kwart en blijkbaar ligt daar een omslagpunt, want van de 11-12 jarigen heeft bijna de helft er eentje.

Opvallend is dat bijna een vijfde van de ouders van kinderen met een pinpas aangeeft het kind niets geleerd te hebben over pinnen. Meer dan tweederde heeft het kind in ieder geval geleerd om de pincode nooit te delen en rond de helft dat het kind de pinpas veilig moet opbergen en de pincode niet moet opschrijven en bij de pas bewaren. Rond een derde heeft aandacht besteed aan het pinnen zelf; niet laten zien wat je intoetst en je niet laten afleiden tijdens het pinnen.

Speeltjes, snoep en snacks

Gemiddeld wordt er het vaakst geld uitgegeven aan kleine speeltjes/gadgets; een derde van de kinderen geeft zijn of haar geld vaak daaraan uit. Meisjes vaker (43%) dan jongens (43% vs. 25%). Jongens spenderen het vaker aan bouwspeelgoed (40%) en games/apps (36%), terwijl meisjes vaker hobby materiaal als teken- of knutselspullen aanschaffen (36%). Bij iets meer dan een kwart van de kinderen gaat het geld vaak op aan snoep en snacks.

En speeltjes, snoep en snacks zijn ook precies de dingen waarvan kinderen weleens balen dat ze het hebben gekocht; 14% heeft wel eens spijt gekregen van een aankoop, onder de miskopen worden dan genoemd; speelgoed dat snel kapot gaat, surprises, pruttel, pokemonkaarten, games en snoep, vooral omdat er dan geen geld meer is voor iets anders, leukers.

Kennisoverdracht

De meeste ouders denken genoeg te weten om hun kinderen goed te kunnen voorlichten over het belang van sparen en het niet hebben van schulden. Ook weten de meeste ouders voldoende over beïnvloeding door reclame, Whatsapp fraude, phishing en beïnvloeding door influencers om hun kinderen er iets over te kunnen leren. Oplichting met behulp van geldezels is het minst bekend, tweederde geeft aan hier voldoende kennis van te hebben en een derde geeft aan er te weinig of zelfs helemaal niet over te weten.

Meer dan de helft geeft aan dat ze ook een taak voor school zien in de voorlichting over financiële zaken. 42% geeft aan zelf graag meer lessen hierover gehad te willen hebben tijdens hun eigen basisschooltijd. 62% van de huidige ouders vindt dat hun ouders hen vroeger goed hebben voorgelicht met betrekking tot geldzaken en bijna de helft geeft aan dat er vroeger thuis regelmatig over geld gepraat werd. Bijna een derde (31%) van de ouders denkt dat hun kind beter op de hoogte van geldzaken is dan zichzelf op die leeftijd, de meesten denken van niet of zijn daar niet zo zeker van (69%).

Bijlage 1 Onderzoeksverantwoording

Onderzoeksverantwoording

CMVDL Consultancy de Volksbank geld

Onderzoeksmethode	Online
Steekproef	Nederlanders van 25 jaar en ouder met kinderen van 4 t/m 12 jaar
Doelgroep	Geselecteerde kind zit op de basisschool
Bron	PanelWizard
Bruto steekproef	2243
Netto steekproef (# op vrg 1)	1258
Netto steekproef (# na selectie)	1139
Volledige vragenlijsten (netto)	1122
Responspercentage	60%
Datum start veldwerk	25-feb
Datum veldwerk gereed	2-mrt
Betrouwbaarheidsniveau*	95%
Maximale afwijking*	2,9%
Representatief naar:	Geslacht, leeftijd, arbeidsparticipatie, opleiding, regio
Weging	Niet van toepassing

Respons breakdown	aantal
bruto steekproef	2243
bouncers (schatting)	90
buiten selectie	119
verwijderd na datacheck	33
afgebroken vragenlijsten	17
geen medewerking	862
Volledige vragenlijsten	1122

* Bij 1122 afgenomen vragenlijsten valt met een betrouwbaarheid van 95% te concluderen dat de steekproefuitkomst maximaal 2,9% kan afwijken van de werkelijke situatie (als alle Nederlanders in de doelgroep ondervraagd zouden zijn)

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van ISO 20252 (marktonderzoek)

Geslacht	% gewenst**	% behaald
Man	47,1	45,9
Vrouw	52,9	54,1
N		1258

Leeftijd	% gewenst**	% behaald
25-30 jaar	4,7	4,0
30-39 jaar	43,2	43,8
40-49 jaar	44,2	44,9
50-59 jaar	6,9	6,6
60 jaar en ouder	1,0	0,7
N		1258

Arbeidsparticipatie	% gewenst**	% behaald
Fulltime (35 uur of meer)	49,3	49,6
Parttime (12 t/m 34 uur)	30,0	30,8
Niet werkend (0 t/m 11 uur)	20,7	19,6
N		1258

Opleiding	% gewenst**	% behaald
Laag	17,7	16,5
Midden	41,6	40,7
Hoog	40,7	42,8
N		1258

Regio	% gewenst**	% behaald
Noord-Nederland	9,6	9,4
Oost-Nederland	20,9	20,8
Zuid-Nederland	23,4	23,4
West-Nederland	46,1	46,4
N		1258

** Dit is de verdeling zoals die in heel Nederland is binnen de gewenste selectie (o.b.v. de Gouden Standaard van de MOA)

Geslacht kind	% gewenst	% behaald
Jongen	N/A	53,0
Meisje	N/A	47,0
N		1258

Leeftijd kind	% gewenst	% behaald
4-6 jaar	N/A	34,6
7-9 jaar	N/A	30,0
10-12 jaar	N/A	35,5
N		1258

Bijlage 2 Kwaliteit PanelWizard Direct

Introductie PanelWizard Direct

PanelWizard Direct bestaat sinds 2001 en is sindsdien uitgegroeid tot één van de beste panels van Nederland.

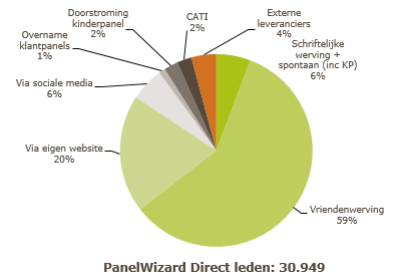
- Ruim 33.000 actieve leden
- ISO-gecertificeerd panel
- Ondersteund door onderzoeksexpertise Kien
- PanelWizard Direct & Kien beide aangesloten bij MOA en ESOMAR en ISO 20252 gecertificeerd

Werving

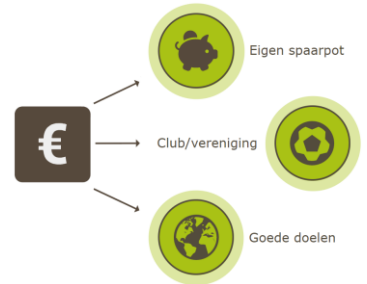
De werving van panelleden vindt plaats via verschillende bronnen (zie grafiek).

- Zoveel mogelijk werken met 'verse' panelleden
- Inschrijvers worden eerst aspirantleden en pas definitief toegelaten tot panel na reactie op bevestigingsmail (*double opt-in*) en controles op antwoordgedrag (screeningsonderzoek)
- Mogelijkheid tot *river recruitment* voor specifieke doelgroepen; gerichte *member-get-member* actie waarbij panelleden die voldoen aan bepaalde criteria worden gevraagd anderen uit dezelfde doelgroep te werven via bijv. mail of sociale media

Motivatie

- Korte en afwisselende vragenlijsten om panelleden gemotiveerd en fris te houden
- Standaardbeloning €0,10 per vraag; 100% koppeling tussen inspanning en beloning
- Beloning zelf houden, sparen voor club/vereniging of doneren aan een goed doel
  - Afgelopen jaren **€160.000,-** geschonken aan goede doelen
- Onderzoeksresultaten worden teruggekoppeld waardoor panelleden betrokken blijven
- Hoge betrokkenheid en motivatie blijkt uit het hoge gemiddelde responspercentage; 65%

Steekproeftrekking en representativiteit

- Steekproeftrekking o.b.v. de Gouden Standaard
- Standaard representatief uitgestuurd op 6 kernvariabelen
- Door hoog responspercentage vrijwel altijd representatieve netto steekproef
- Wanneer niet representatief: respons uit overtollige groepen verwijderen (*non-interlocked*) of eventueel resultaten wege

Steekproef standaard representatief op:

Geslacht		Regio	
Leeftijd		Gezin	
Opleiding		Arbeid	

Kwaliteit panel en onderzoeken

Betrouwbaarheid van het online veldwerk wordt nauwlettend gecontroleerd:

- Vóór elk onderzoek wordt een controlevraag gesteld naar geslacht en leeftijd van de respondent, waarmee wordt gecontroleerd of de beoogde respondent deelneemt
- Ná elk onderzoek worden kwaliteitscontroles uitgevoerd op de snelheid, lengte, antwoordpatronen en de inhoud van open antwoorden
- Onbetrouwbare, te snelle en niet-serieuze respons wordt verwijderd en bij twee overtredingen worden panelleden uitgeschreven.
- Panelleden die al enige tijd geen uitnodiging hebben gehad, krijgen voorrang bij versturen van nieuwe uitnodigingen

Onderhoud en beheer

- Na ieder onderzoek wordt het panellid verzocht om de eigen gegevens te controleren en indien nodig te updaten
- Panelleden worden ook tweemaal per jaar schriftelijk gevraagd om de eigen persoonsgegevens te actualiseren
- De persoonsgegevens van panelleden worden nimmer vrijgegeven, tenzij panelleden hier expliciet toestemming voor geven
- Non-respondenten en bouncers worden twee keer per jaar gecontroleerd en schriftelijk benaderd voor continuering van het panellidmaatschap

